

LLICENCIATURA:

CURS:

Codi: 28886

**Assignatura: TENDÈNCIES HISTORIOGRÀFIQUES ACTUALS. ESPECIALITAT
CIÈNCIES I TÈCNIQUES HISTORIOGRÀFIQUES**

Tipus d'assignatura: Troncal

Nº de crèdits: 9 crèdits.

Professorat: Miquel Torras i Cortina

Les classes es faran en català

Quatrimestre: Anual

OBJECTIUS DE L'ASSIGNATURA:

La Paleografia, que se centra en l'estudi de l'escriptura, es constitueix com a ciència més enllà del pas necessari i imprescindible de la lectura tècnica del document. És a partir d'aquí quan les escoles paleogràfiques es diversifiquen. L'assignatura oferirà una visió de les principals tradicions paleogràfiques a Europa i als seus països, amb els seus principals trets distintius.

La Diplomàtica, que se centra en l'estudi del document, té com a marc de referència les institucions que l'han produït i el dret vigent a l'època, així com l'organització dels arxius a l'època. Amb la referència general i obligada de Jean Mabillon, la segona part de l'assignatura se centrarà en la diplomàtica baixmedieval.

Pel que fa a les pràctiques, hom es proposa que en finalitzar el curs l'alumne pugui realitzar pel seu compte l'edició de documents manuscrits; alhora aquestes resulten un punt de referència imprescindible per valorar el treball de les edicions documentals realitzades pels paleògrafs i diplomatistes.

TEMARI:

1.- Historiografia de la Paleografia llatina

- 1.- Introducció general a la Paleografia i a la Diplomàtica.
- 2.- La formació de la Paleografia com a ciència amb l'obra *De re Diplomatica* (1681) de Jean Mabillon.
- 3.- Etapes de la formació de la Paleografia com a ciència: la interdisciplinarietat com a característica bàsica:
 - De la lectura tècnica, a l'anàlisi paleogràfica i els seus mètodes, fins a la història de l'escriptura.
 - Diversitat dels camps d'estudi de la Paleografia.
- 4.- El *Comité Internationale de Paléographie Latine* (1953).

La tradició paleogràfica a Europa:

- 1.- L'escola francesa
- 2.- L'escola italiana
- 3.- L'escola alemanya
- 4.- L'escola americana
- 5.- La paleografia a Espanya
- 6.- La paleografia a Catalunya

2.- Historiografia de la Diplomàtica

Introducció a la diplomàtica general i especial. Principals problemes historiogràfics. La bibliografia. Ús qualitatiu i quantitatiu de la documentació.

DIPLOMÀTICA GENERAL:

- 1.- La diplomàtica abans de Jean Mabillon (1632-1707).
- 2.- La formació de la diplomàtica com a ciència amb l'obra *De re diplomatica* de Jean Mabillon (1681): la filosofia i epistemologia de la història de Jean Mabillon i el seu context cultural, filosòfic i religiós.
- 3.- La historiografia positivista a Catalunya, a Espanya i a Europa.

DIPLOMÀTICA ESPECIAL A CATALUNYA I HISTORIOGRAFIA:

- 1.- Les notaries i el notariat a Catalunya
- 2.- La cancelleria comtal catalana i els seus precedents
- 3.- La documentació patrimonial: els cartularis
- 4.- Els municipi baixmedieval: els Llibres de Privilegis

BIBLIOGRAFIA

BÀSICA:

- MABILLON, Jean: *De re diplomatica libri VI.* (Paris, 1681).

Paleografia:

- BATTELLI, G.: *Lezioni di Paleografia.* Città del Vaticano, 2000.
- CENCETTI, G.: *Paleografia latina.* Roma, 1978.
- MILLARES CARLO, A.: *Tratado de Paleografia Española*, 3 vols. Madrid, 1993.
- PETRUCCI, A.; Romeo, C.: *“Scripturae in urbibus”. Alfabetismo e cultura scritta nell’Italia altomedievale.* Bolonya, 1992.
- STIENNON, J.: *Paléographie du Moyen Âge.* Paris, 1991.

Diplomàtica:

- BRESSLAU, H.: *Manuale de diplomatica per la Germania e l’Italia.* Roma 1998.
- GIRY, A.: *Manuel de Diplomatie.* Paris 1894; Gènova, reimpr. de 1975.
- GUYOTJEANNIN, O; *Diplomatique médiévale.* dins la col·lecció: “L’atelier du médiéviste, 2”. Paris, 1993.
- PUIG I USTRELL, P.: *Els pergamins documentals.* Col·lecció: “Normativa Arxivística”, nº 3. Barcelona, 1995.
- TESSIER, G.: *La diplomatie.* Col.lecció: “Que sais-je?”, nº 536. 3ª ed. Paris, 1966.
- SAMARAN, Ch. (dir.): *L’Histoire et ses méthodes.* Encyclopédie de la Pléiade, Paris, 1961.

COMPLEMENTÀRIA:

Es donarà al llarg de les curs.

METODOLOGIA DOCENT:

TEORIA

Cadascun dels temaris es donaran al primer i segon semestre respectivament. Les classes seran expositives amb l'anàlisi i estudi de documentació a classe en els temaris corresponents.

PRÀCTIQUES:

Realització al llarg del curs, per part de l'alumne, d'una edició documental de deu documents manuscrits inèdits, escollits lliurement d'un arxiu. Es destinaran dues classes lectives al mes a treballar-los.

SISTEMA D'AVUACIÓ:

Avaluació contínua amb la realització de dues proves escrites per cada temari, amb l'objectiu d'alliberar matèria, valorades en un 70 % de la nota. Així mateix, al ser l'assignatura anual, es valorarà la progressió de l'alumne al llarg del curs, sobretot pel que fa a les pràctiques, que s'avaluaran en un 30 %.

ALTRES QÜESTIONS

OBSERVACIONS:

Data

Signatura del Cap del Departament